

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE GIERIGAARD

Groteske in drie bedrijven

door

Gaston Martens

Toneelfonds J. Janssens

Antwerpen - 1992

Nr. 1940

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel 4

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aankoopbewijs. Dit bewijs moet samen met een aanvraagkaart waarop plaats en datum(s) van opvoering werden ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gecopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

C.I.P. KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK ALBERT I
Martens, Gaston

De gierigaard : groteske in 3 bedrijven / Gaston Martens.-
Antwerpen : Toneelfonds J. Janssens, 1992. - 56 p. ; 30 cm.
ISBN 90-385-0154-4 : 228 BEF.
Doelgroep : Toneelverenigingen
NUGI: 302

Wettelijk depot D/1992/220/14
ISBN 90-385-00154-4

cop. 1992 Toneelfonds J. Janssens/Gaston Martens

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES (2 D - 8 H)

Slyper

Hektor, zijn zoon

Anna, zijn schoondochter

Gaby, zijn nichtje

John Vierlant

Pros, binnenknecht

De kommissaris van politie

Een loopjongen

Een autogeleider

Een koetsier

EERSTE BEDRIJF

SLYPER: *(In vuile kamerrok, rood van kleur, vlug op met een vracht stenen)* Haast u, Pros... Haast u!... Hier, een voor een, en voorzichtig... Nu nog zestien, en 't plankier ligt er.

PROS: *(in ouderwetse livrei, mengsel van bonte lappen en stukken)* Mag ik er twee ineens?

SLYPER: Neenee! ... Eén!... Ze zullen gauw genoeg versleten zijn... Zachtjes!... Laat ze niet vallen!

PROS: Zijt u niet benauwd, meneer?

SLYPER: Van wat benauwd?

PROS: Het zijn de stenen van de kerk, meneer, of van den aannemer.

SLYPER: Niets van!... Ze liggen daar op straat, voor 't rapen... *(kijkt op de klok)* - Oh, kwart voor één... - Pros, ik moet mijn nichtje van de statie halen.

PROS: Juffrouw Gaby, meneer?

SLYPER: Ja, mijn petekind.

PROS: Het rijk kind.

SLYPER: Rijk?!... Hoe weet gij dat?

PROS: U zijt een van haar voogden, meneer.

SLYPER: Dat ben ik... Veel voogden die niet eens het bezit van hun pupillen kennen... Ik zou me schamen... Ook waak ik erover, juist als over 't mijne... Elf grote hoeven, hoeven lijk burchten, met wallingen - goed voor de rovers, die wallingen - drie honderd dertig hektaren, beste land... Wat een rijke partij, Pros: drie honderd dertig hektaren... - Was ik zo oud niet... Sst sst... - Ge hebt toch niet gehoord?... - Nee, hij heeft het niet gehoord... - E, kort mijn haar wat in, niet té kort, maar lang genoeg voor plafonneerhaar... Haast u. *(neemt plaats op een stoel, Pros bewerkt zijn hoofd met de schaar)* ... Een wees, Pros, en achttien jaar... Mijn zoon, die stommeling, had hij naar mij geluisterd... Maar nee: duiven, niets anders dan duiven... Ze noemen hem Duive. Hij trouwt, tróuwt, met de dochter van een duivenmelker, een herbergier; en hij wordt er zijn haar gekamd dat het een plezier is... Mijn zoon is duivenmelker; maar zijn duiven melken hèm... Gelukt dat hij toezichter geraakt is aan de kerk... Hoe heet nu weer die aannemer van de kerk?

PROS: Meneer Vierlant, meneer, meneer John Vierlant... Een vent als een boom: ge zoudt er een leven aan kopen.

SLYPER: Geeft hij geen voor niets?

PROS: Meneer, uw zoon heeft er toch zijn plaats van gekregen: nu verdient hij toch wat geld.

SLYPER: Verdient?!... Oh, hij verdient geld, en hij geeft het niet af: hij geeft niets aan zijn vader... Breng dan kinders groot... Gelukkig dat ik maar één heb.

PROS: Eén!?!... U zijt rijker, meneer.

SLYPER: Nee, nee, ik ben arm: één kind maar, één.

PROS: Eén kind, en een schoon-kind... Want zij is schoon, meneer.

SLYPER: Mijn schoondochter!?!... Zwijg! of ge steelt van mijn gezondheid... Ze heeft mij mijn enig kind ontstolen: ik bezit mijn kind niet meer... En ze loert op meer: mijn geld, mijn pover beetje geld, haast niets, min of niets: schulden... Ze loert op mijn schulden. Gelukkig dat ik hem geen bruidschat meegegeven heb, of ik was alles kwijt. Zij heet Mus, is mus, en een mus vliegt... Ze zou wegvliegen met mijn... *(in een zucht)* geld... Ik wil ze niet zien, ik wil ze niet horen, ik wil ze niet kennen!... Hij mag nog in huis komen, want hij is de bestolene, zo goed als ik: we zijn in 't zelfde straatje... - En toch!... - Pros, ge gaat hem toch na? ge kijkt wat hij doet?... Want hij, en zij, ze zouden kunnen samenspannen... *(zacht)* om mijn geld... *(met een ruk)* Wat heb ik gezegd?... Wat heb ik gezegd!?

PROS: Hebt u iets gezegd, meneer?... Ik hoor niets.

SLYPER: Gelukkig voor u, wat ik ben niet te paaien met grote oren... Ik weet, weet!... - Sst, stil, ik... ik doe soms een groot verlies: ik spreek luidop, tegen mijn eigen zelf: ik verlies mijn woorden.

PROS: ... Ziezo, meneer: lang genoeg in zijn korthed, en kort genoeg om niet te lang te zijn... Kijk eens, meneer.

SLYPER: Trap er niet op!... Waarom vaagt ge ze niet bijeen!?!... 't Geeft niet of er wat stof bij is; maar geef geen stof tot weigering... - Ik ben verjongd, dat ben ik... Weg van voor den spiegel: wie geeft is kwijt, en hij, hij geeft mijn beeltenis weer... - Zeg, Pros, hebt gij ooit een voogd weten trouwen?

PROS: Zeker, meneer; maar dat is nog te zien met wie.

SLYPER: Wel, e, met zijn nicht, natuurlijk.

PROS: Jawel, meneer, en als 't nichtje jong en schoon en rijk is, zoveel te liever.

SLYPER: Ge kunt soms verstandig redeneren... Zeg, zie ik er mijn jaren uit?

PROS: Op 't zicht niet, meneer: iedereen zou u maar de helft geven.

SLYPER: Maar den helft geven?

PROS: Van uw jaren, meneer; maar in wijsheid en verstand: 't dubbel.

SLYPER: Hoeveel is dat wel?

PROS: Honderd twintig, meneer.

SLYPER: Geef ze mij.

PROS: Jaren, meneer?... honderd twintig jaren?

SLYPER: Jaren?!... Oh nee, nee, geen jaren... Met veel jaren koopt ge geen jonge rijke vrouw. Mijn ander twee kocht ik met minder. Sst.. E, ge staat daar dat ge niets doet... Roep Jan: hij moet seffes de paarden inspannen om mijn petekind af te halen... Hei!... Waarom draagt ge geen stenen mee?... Houd uw poten, lammeling, nagels van buiten... Eén, twee, vier... zijt ge nog niet weg?... Haast u, maar licht over den vloer. *(loert hem na)* Hij gaat tē licht: hij heeft den gang van een oplichter... Ik vertrouw hem niet. *(legt een slechte cent op tafel)* Hier, wie een gekerfde cent pakt, zou meer stelen... Is hij weg, de dief zit in de klem... Dief... dief?!... Ik beef als ik dat woord... *(kijkt spiedend om zich heen. Een schaduw glijdt over de muur. Schrikkend)* Oh!... dieven...

HEKTOR: *(op. Hij ziet er de domste, onnozelste schacht uit van de wereld. Hij steekt armoedig, enigszins grotesk in de kleren)* Vader, ik ben hier, en zij, zij is daar, is zij daar.

SLYPER: Wie?... Gaby?... Is Gaby daar al?

HEKTOR: Ze staat te wachten, op hete kolen.

SLYPER: Kolen!?... Wie heeft dat vuur ontstoken?

HEKTOR: 't Is mijn duifje, vader, is het...

SLYPER: Uw vrouw?!... Ik wil niet! ik wil ze niet zien!... Weg! ze moet weg!

HEKTOR: Maar ze wil niet, vader, ze wil bij u komen, wil ze...

SLYPER: Ze komt mij bestelen... Mijn geld, mijn geld! *(snel af, sluit de deur achter zich toe)*

ANNA: *(op. Zij is een jonge finke deerne, hoog van kleur, oplopend van bloed. Opgesmukt als een herbergprinses, sterk in de verwen)* Ik hoorde roepen... Waar is-ie?

HEKTOR: Hij is weggelopen, is hij weggelopen... Hij... hij denkt, duifje, dat...
Nee, ik wil u niet zeggen dat vader u bekwaam acht van hem te bestellen, ik zeg het niet: dat ware vernederend voor u, ware het...

ANNA: Hoe laf... Dat is nu voor u niet, want gij, ge kunt niet anders: uw grootste stomiteiten ben ik tóch gewoon, ge weet niet beter... Maar uw vader: hij vindt me zò gemeen, en ik weet niet waarom. Hij kent mij zelfs niet... Dat is niet meer te harden... Ik kom rekenschap vragen, en daar: hij vlucht weg... Oh! ik zou hem kunnen ranselen, ik... *(stamp met de hakken op de vloer)*

HEKTOR: Toe, duifje, toe, zò kwaad niet... Luister eens hier: ik weet van een raadselke, van in mijn kinderjaren... Luister, liefje, het raadselke: als ze komen, komen ze niet; en als ze niet en komen, ze komen... Awel, dat is zo met u en vader: als gij komt, komt hij niet, en als gij niet komt, hij komt... Dat is 't raadselke van de erwten en de mussen.

ANNA: Potvernondedimmelingen... Omdat mijn vader Mus heet, moet gij...

HEKTOR: Oh e, pardon, duifje, pardon: ik had nooit aan die mus gedacht, had ik...

ANNA: Mijn vader is geen mus!

HEKTOR: Ah nee, nee! hij is zeker geen mus!... Hij is de "Witte Penne". Ja, de mensen zeggen altijd: "Witte Penne", omdat hij zo een strave duivenliefhebber is, zeggen ze de "Witte Penne"... Is dat nu niet fijn, duifje?... Ik verander de mus in een duif, en mijn raadselke... Ja, als ge nu gaat peinzen dat ik maar zò dom ben.

ANNA: Jongen, dat weet nu iedereen... Stil! ik hoor iets, aan die deur... 'k Durf wedden dat hij door een sleutelgat loert... *(gerucht van stommeling op trappen)* Hoort ge?!... Hij stond ons te bespieden, en nu stormt hij de trappen op. *(geroep! hulp!!... Dieven!... Dieven!)*

PROS: *(op)* Toe, rap weg, of hij roept heel de stad op de been.

ANNA: Oh, de lelijke, lelijke... vrek. Daar... Ik moet de plaats ruimen... Maar met wachten zal d-ie niet verliezen: tóch komt er een dag, dat hij recht voor mij zal staan, en dan... Kom, duive.

HEKTOR: Ja, liefje, ja: maar ik moet hier terugkeren: ik heb Jan gezien, heb ik hem gezien... Ik doe u uitgeleide, duifje, en ik beloof u, van nu af een mus een duif te noemen. *(af met Anna)*

PROS: *(kijkt glimlachend naar een van de deuren, dan voor zich uit)*

SLYPER: *(drager van een oud, zeer groot pistool, omzichtig op)* Ze zijn weg?... Zoveel te beter, want met schieten was ik één cartouche kwijt... Dat wijf zal mij den dood aandoen... Oh! ik wil zien of ze weggaat, ik wil zeker zijn. Hij ligt er nog, de cent, 't zal haar te weinig geweest zijn. *(af)*

JAN: *(op, gekleed als kolenlosser. Het gelaat is rood, de enorme neus purper. Zwarte kladden op het gezicht)*

PROS: Jan, mijne man, ge moet naar de statie, om juffrouw Gaby. Als ze u daar maar niet houden: ge zijt zwart genoeg om een lokomotief te doen derailleren.

JAN: Ik ben aan 't kolen lossen.

PROS: Voor wie?

JAN: Voor meneer Vierlant, den entipineur.

PROS: Ah zo: ge zijt de koetsier van meneer Slyper, daarbij nog voerman bij een entipineur...

JAN: Moet ik creveren?... Ik heb hier zes maand uur te goed, maar krijgen, dat is van een andere seef... Als Slyper de laatste keer in den stal kwam, dan zeid-ie dat ik zelf schuld aan hem had: ik was dik en rood van zijn paardebonden te eten, zeid-ie... Paardebonden, zei ik: moest de blinde een paardeboon zien, hij zou er 't zicht van krijgen, en de manke zou op vier poten springen.

HEKTOR: *(op)* Kijk, wat doet gij hier?... Ge zit op een vreemd kot, zit ge... Ge moet kolen lossen voor meneer Vierlant... Nu spreek ik met den mond van meneer Vierlant.

JAN: En nu spreek ik met mijnen eigenen dorstigen mond: Pros komt mij zeggen dat ik naar de statie moet rijden, om eeffrouw Baby; maar ja, met wàt moet ik rijden?

HEKTOR: Waar zijn de paarden?

JAN: Sakkerdje... zoudt ge nù geen water drinken?... De paarden... En u hebt zelf de helft gehad van 't vel, honderd en toen frank, om er een grijs geschelpt duivejonk mee te kopen, verleden week... Ie vraagt achter de paarden...Ze waren zo dunne geworden als de koeien van Egypte, de magere, en ze stonden tegen malkaar geschoord om niet te vallen... Op een avond dat ik zwaar geladen was...

PROS: Jaja, Jan, dat weten we: ge liept er tegen, ze vielen, en ze waren ermee in 't hemelrijk... Jan, zeg aan meneer dat de paarden op wandel zijn.

JAN: Op wandel?

PROS: Ja, Bacchus. Ik zal 't u wel uiteendoen... Wrijf gauw wat kalk over uw bakkes, ge trekt uw kloeke livrei aan, en ge komt af... Haast u.

JAN: Ja... En mijn zes maanden zal-d-ie lammeren, of 't zal raar zijn. *(af)*

HEKTOR: Pros, ik win den eersten prijs op Orleans, win ik hem.

PROS: Nòg eens?

HEKTOR: Deze keer is 't zeker... 't Is zo zeker als een zekerheid die zeker is. Zò zeker is het... De geplekte grijzen, man, hij zit eeuwig schoon, en zijn duivin moet juist uitpikken, moet zijn duivin... Ik speel de poele van honderd, speel ik ze... Pros, de helft voor u: vijf duizend frank, ten minste, of meer, als ge mij honderd frank verschiet.

PROS: Wat een verschot van dat verschiet: honderd frank... Als u denkt van hier, hier honderd frank op te trommelen!... Met een grosse-caisse zou 't nog niet gaan... Uw vader betaalt mij niet meer, en hij spreekt noch min noch meer, van mij te doen blinden lijk de vinken, mijn oren toe te naaien, en een kalvermand voor mijn gezicht te binden... Dat moeten ze met Pros proberen... Pros trekt er uit... Eerst nog zien of juffrouw Gaby zoveel geeft als verleden jaar: toen kreeg ik twee honderd frank zakgeld.

HEKTOR: Geef ze mij, Pros.

PROS: Geen knop... En ook, als u het goed aan boord legt... krijgt u geld van uw vader.

HEKTOR: Krijgen!?... Van, van mijn vader!?... Krijgen!?... Pros, ge... ge doolt toch niet?

PROS: U telt de stenen aan de kerk... Ja, u zijt opzichter... Hoeveel zijn er te kort?

HEKTOR: Zijn er te kort?...Als er te kort zijn, ja, dan zijn er te kort... Maar hoe, hòe komt dat te kort?

PROS: Door langvingerij.

HEKTOR: Gediefd?!... Pros, zeg mij wie, en de dief wordt gestraft met de strafste straf waarmee hij kan gestraft worden... Waar is hij?

PROS: In huis, en dicht bij u.

HEKTOR: In huis, en dicht bij... Gij!?... Zijt gij?

PROS: Zeg eens!... Hij staat nòg dicht bij u.

HEKTOR: ... *(na nagedacht te hebben. Met verbazing)* Prost!?... 't Zal... Ben ik het?... Oh, ja, 't zal ik zijn, want ik sta dichtst van al bij mij. Ja, 't zal ik zijn.

PROS: Hoe?!... Hebt u oòk stenen gevingerd?

HEKTOR: Ik?!... Wel nee. Maar gij zegt: hier... Wie is er hier nog in huis?... Gij, en ik ook zeker, en... Oh! vader... 't Is hij, Pros, is hij het... Ik ben mijn plaats kwijt, of ik moet mijn eigen vader aanklagen, moet ik... Wat zoudt gij doen, Pros?

PROS: Ik!?!... Moest ik zo een vader hebben: den nijpstok... U geeft mij honderd frank, papa, u geeft mij duizend frank, papa, of ik klaag u aan, en dan kosten die stenen u tien duizend frank.

HEKTOR: Pros, ik... Dat is nu het slimste: ik wist niet dat ge zo een slimme slimmerik waart... Ik geef u een ei uit den blauwen, daar: ik win de poele van honderd.

PROS: Win ze niet, nee!... Geef geld aan uw vrouw... Ze kan toch met den hemelsen dauw niet leven!... Geef gèld aan uw vrouw, zeg ik, of ze loopt van u weg.

HEKTOR: Mijn duifje!?!... En ik heb ze nog maar drie maanden, mijn lief, lief...

PROS: Pss... Hij is daar... Trek uw plan. *(af)*

SLYPER: *(op)* Gij!?!... Ge komt spioneren, zoals daareven. Als ge nog eens met die vrouw komt, dan schiet ik u dood, alle twee, met één kogel, en ik zeg dat ge u zelfmoord hebt, dan heb ik geen rouwkosten te betalen... Wat komt ge doen?

HEKTOR: Papa, honderd frank, papa, duizend frank, papa, of die stenen... Ja, er zijn stenen gestolen van aan de kerk, ja, en ik ben de opzichter, ben ik...

SLYPER: En ge komt met geld...De lieve jongen... Oh, ja, ik heb vernomen dat ge zoveel geld verdient... Hoeveel hebt ge mee voor vadertje?

HEKTOR: Jamaar, vader...

SLYPER: Oh, 't zal niet veel zijn, ik hoor het, ik...

HEKTOR: Die stenen...

SLYPER: Hebt ge stenen meegebracht?

HEKTOR: De aannemer, vader, hij neemt niet aan...

SLYPER: Ik zal aannemen!

HEKTOR: Hij is een geweldige man, vader, hij kan boksen, en zijn procesen slaat hij altijd zelf af.

SLYPER: Zonder onkosten!? ... Geen deurwaarders, greffiers, pleitbezorgers, advokaten? Nee? ... 't Is dood voor niets.

HEKTOR: Als u duizend frank...

SLYPER: Ge komt met duizend frank?

HEKTOR: Of vijfhonderd, ja, vijfhonderd...

SLYPER: 't Is ook al goed, jongen.

HEKTOR: Of honderd, ja, met honderd...

SLYPER: Maar honderd? Geef ze mij toch.

HEKTOR: Jamaar vader, 't is voor de poele, is het voor de poele... Gij hebt die stenen ge... ge... ge, u weet wel... Als u me honderd frank geeft...

SLYPER: Geeft!?

HEKTOR: Nee, nee, vader, leent, leent, wil ik zeggen, dan zeg ik niets: ik zeg niet dat ge die stenen ge... geleend hebt, ja, geleend; en ik kan zwijgen, kan ik: iedere keer dat ik zwijg, dan spreek ik niet, dat weten ze allemaal... Maar als u mij die honderd frank niet e... leent leent, dan moet ik u aanklagen... Waart u mijn vader niet, dat ware niets, ware...

SLYPER: Toe, loop zeggen dat ik het niet ben.

HEKTOR: Maar, vader...

SLYPER: Haast u: anders zouden ze nog kunnen denken dat ik het tòch ben, en 't kan niet: een zoon die zijn vader dreigt aan te klagen, dat is geen zoon, en als er geen zoon is, is er ook geen vader... Haast u, toe!

HEKTOR: U wilt niet?!... Dan... dan zal ik...

SLYPER: Haast u, of ge komt te laat.

HEKTOR: *(af)*

SLYPER: Ze bestelen mij allemaal: nu gaan ze mij nog mijn vaderschap aftroggelen. *(neemt snuifdoos,, opent ze)* Nee, ik zal later een snuif nemen... Een proces?... Ik loop de stenen wegsteken. *(af. Komt langs een andere deur weer binnenloeren. Af)*

PROS: *(op)* 't Valt mee, mevrouw: binnen... en nu ben ik zo vrij: wat gebeurt er?... Pas weg, en daar: u komt te voorschijn, onder de gedaante...

ANNA: *(zit nu in een kleurig meidenpak)* van een meid... Wel ja, Pros, ik kom mij verhuren, als meid, gezelschapsjuffer, of... Ge kijkt zo belabberd?... Hebt ge 'r iets tegen?

PROS: Tegen?... Dat u, als meid, hier? ... Maar ik wens uit den grond van mijn harteputteke dat hij u in dienst nam: u meid, en ik de knecht... U moogt àltijd eerst van den overschot van den overschot peuzelen, en nà u zal ik uit het glas drinken... Maar hij zal u niet aanvaarden.

ANNA: Waarom niet?... Hij kent me niet, wil me niet kennen, en ik zal zijn vrekigheid involgen: ik zal dienen voor niets, eten kopen van mijn geld... Als ik het vijf-zes dagen kan volhouden, dan ben ik gewonnen: hij erkent mij als zijn dochter.

PROS: Ghum te ghum... En die provisies?... U zijt rijk?

ANNA: Kunt ge geloven... 't Is van de maand van Hektor... Meneer Vierlant heeft ze mij van morgen uitbetaald.

PROS: En uw plan, wat zegt meneer uw man daarvan?

ANNA: Hij weet het niet: het is mij daar maar rechts binnengevallen, toen zijn vader ons buitenschreeuwde... Ik heb Hektor een briefje gelaten... God! Ik... *(zoekt in haar tas)* Potverdimmelingen... Daar, in mijn haast heb ik het vergeten... Hij weet dus van niets... als hij mij voor den eerste keer ontmoet, 't zal raar zijn... Hij is bekwaam van alles voor de knoppen te helpen.

PROS: Als ik het hem daar straks niet voorspeld heb: uw vrouw zal van u weglopen, zegde...

ANNA: Maar dat is geen weglopen!... We moeten toch leven!... Geld heeft hij niet, ik ook niet, ook geen positie... Gelukkig dat hij dat baantje heeft aan de kerk, tot zolang het duurt. En anders... Pros, in den grond is hij een goede jongen; maar hij is toch zo dom... En ik ben nòg dommer: ik ben met die dommigheid getrouwd... Maar hij heeft er geen schuld aan: 't is zijn vader... Nooit of nooit heeft hij hem zijn hart laten ophalen, nooit bij de mensen laten komen: 't zou geld gekost hebben... Hij liep altijd op zijn eentje, de sukkel... En op een zekeren dag is hij bij ons binnengeraakt, met een van vaders duiven, weet ik nog wel; hij had ze gelijmd, of zij hem... en hij vroeg om ons duivenkot te zien... Ik ging met hem mee; en daar: seffens was hij erop verzot.

PROS: En zot van... Ja, zo werd u de rijke mevrouw Slyper.

ANNA: Rijke mevrouw. *(ironisch)* Ach ja, ik heb de jonge Slyper verleid, wordt verteld! om de centen van zijn vader... aymay, ik heb er nog geen cent van gezien... en als ik hier kom, Pros, als meid, dan... *(ontroerd)* dan is het omdat ik niet anders kan; want als ge 's avonds slapen gaat, met soms niet meer eten in uwen buik dan... Maar nee.

PROS: Toetoe, laat het aan uw hartje niet komen: zo een geestige felle bie...

ANNA: Ge hebt gelijk, Pros: ik moet er door... zult ge mij helpen?

PROS: Maar ik begin al!... Versta me goed: van nu af zijt ge doof.

ANNA: Ik hoor niets.

PROS: U gaat niet meer: zweven.

ANNA: *(licht over de vloer, de armen als vleugelen)* Ik zweef.

PROS: Nu toon ik u een cent, daar... Gekerfd... U laat hem liggen.

ANNA: Ik wil hem op mijn kerfstok niet.

PROS: Heil!... Opgepast... De vertoning begint. *(dekt de tafel)*

SLYPER: *(loert eerst door het venster, dan door de spleet van de deur. Op. Bekijkt Anna langs alle zijden. Gaat kijken of de cent er nog ligt)* Hij ligt er nog. *(gaat bij Pros, trekt hem aan de mouw, bedoelt Anna)*

PROS: Een meid, meneer... Juffrouw komt zich presenteren.

SLYPER: Onbetrouwbaar... Een meid die zich komt presenteren, in dezen tijd is dat al zo raar als een witte mus... Maar anders, nu Gaby hier een week verblijft, 't zou voornaam zijn. - Juffrouw... Juffrouw!... Juffrouw!!... - Ze bezit een grote gave: ze is hardhorig... - Juffrouw!!

ANNA: Meneer... zijt u, ù meneer Slyper?... Ik zoek een plaats, meneer, als meid, of als gezelschapsjuffer... Ik zou 't werk doen van alle twee.

SLYPER: 't Werk van twee!? - Hoort ge, Pros? 't Werk van twee... - Ja, e, een meid, wel ja, ja... In ieder geval zouden uwe verdiensten groot moeten zijn, en 't verdienen klein... Wat kunt ge zoal?

ANNA: Wat blief, meneer?

SLYPER: *(blij)* Oho, ze staat mij aan: ze hoort niets. - *(schreeuwend)* Wat ge zoal kunt?

ANNA: Ik kan schuren zonder borstel, en dwijlen zonder dwijl... Voor den schoonsten was heb ik geen zeep van doen... Naaien en stoppen doe ik op de profijtjes van de kinders: ik trek draad uit oude lapjes en ik verstel ermee. Met niets maak ik een fijnen diner gereed.

SLYPER: Met niets?

ANNA: 's Zomers kook en braad ik zonder kolen...

SLYPER: Geen kolen?

ANNA: Boter en vet ken ik niet...

SLYPER: Geen boter?

ANNA: Met niets kan ik leven.

SLYPER: Met niets!? Ik neem e... Ga over den vloer... Keer terug... - Prachtig, prachtig... Ze zal niets verslijten... Sst... - Ja, ja, veel dat mij niet aanstaat... Ge zult in ieder geval, e... van huur, ge zult niet veel, ge moet nog zoveel leren, kind... Ge zult niets mogen vragen.

ANNA: Moet ik niet toegeven, meneer?

SLYPER: Toegeven?! Ik neem u in dienst... - Pros, ze geeft geld toe... - Hola, voorzichtig, dat is niet normaal, daar zit iets achter... Wacht, ik ontmasker ze... - Aha, ik ken u: ge zijt een venijnige spioen...

ANNA: Wat blief, meneer?

SLYPER: Een schrikkelijk serpent.

ANNA: Hoé zegt u, meneer?

SLYPER: Ze is toch doof: een goedzakkige dove tink... - E... ge geeft geld toe?

ANNA: Met veel genoeg, meneer.

SLYPER: Dat is onmogelijk: geven met genoeg.

ANNA: Jamaar, meneer, ik dien voor mijn plezier.

SLYPER: Ah!

ANNA: Want ik ben van een gegoede familie.

SLYPER: Begoed?

ANNA: Mijn ouders heb ik verloren.

SLYPER: *(deelnemend)* Oh...

ANNA: Maar ik heb een suikertante...

SLYPER: Suiker?

ANNA: Waarvan ik alles te verwachten heb.

SLYPER: Hoeveel wel?... Pardon, ik...

ANNA: Ze weet het zelf niet, meneer, zòveel is het: ze heeft gronden liggen die ze nog niet gezien heeft.

SLYPER: Waar?... E, neem me niet kwalijk...

ANNA: In Frankrijk, meneer.

SLYPER: Frank... rijk. Rijk land... En in welke streek?

ANNA: Te Argentueil, meneer.

SLYPER: Argentueil!? Argen... tueil... Argen... - Ze moet stijf zitten van 't geld... - En ze heet, uw tante?

ANNA: Zoals ik, meneer: Anna Richard.

SLYPER: Richard?!... - En Frank... rijk, Argen...tueil... Die tante moet een hele goudklomp zijn... En ze moet er alles van erven... Ik neem ze... - Juffrouw, 't is goed... Wij zijn het eens, niet waar?... Ge zult dienst doen als meid, en mij per maand betalen... niet veel, nee: tien Belgas, e, vijftien, ja, de vijfde van iedere maand, op voorhand in mijn eigen hand... Daarbij zult u den titel dragen van gezelschapsjuffer, gezelschapsjuffer bij meneer Slyper, dat is een hele titel, en dàarom zal u dat niets meer kosten, zoiets van vijf en twin... vijftig Belgas... *(opgeruimd)* Zijn we 'takkoord?

ANNA: Zeker, meneer.

SLYPER: T'akkoord 't akkoord... En nu spreek ik tot Anna, de meid: maak nu gauw van niets een fijnen diner gereed, van niets. Ja, ge moet weten, Anna, mijn petekind komt, en ik wil het prinselijk ontvangen... - Pros, ge zult de gezelschapsjuffer, juffrouw Anna, den weg wijzen.

PROS: Ja, meneer.

JAN: *(op. Hij heeft zijn gelaat enigszins gekalkt. Hier en daar zijn eigen rood, het zwarte der kolen er nog door. Hij steekt in een allerellendigste livrei: een echte vodderij)* Ik ben Jan, meneer.

SLYPER: Ah, ge zijt daar... Wat is dat? al die gaten in uw livrei?

JAN: Van de muizen, meneer: als ze geen haver vinden...

SLYPER: Ge zult seffens de paarden inspannen.

JAN: De paarden zijn op wandel, meneer.

SLYPER: Op wandel?... waar op wandel?

JAN: Ze gaan meest naar de vestingen, omdat er daar gras staat, en daarna komen ze naar de herbergen waar er drinkbakken zijn... En de manke stapt altijd een beetje vooraf, al pietjikkend, en hij leidt aan de hand Piccelo... Ze zijn gekend van heel de stad... "Kijk nekeer hoe schoon, roepen de mensen, twee paarden, en ze doen juist lijk de kreupele en de blinde". En ze zijn er allemaal zo goed voor...

SLYPER: Och arme.

JAN: Verleden maandag moesten ze zelfs een fles Sotteghems riffezeren... Ik heb het maar later geweten... Iedereen geeft ze wat.

SLYPER: Waar is het geld?

JAN: Het geld?

SLYPER: Ja, als ze van iedereen krijgen... Ge moet veel ontvangen hebben. Spin af, kerel. Hier!... Oh, wat zie ik?!... de dief: hij heeft zijn façade geverfd, met mijn verf, om mij te kunnen bedriegen... Bezie mij dien helleketel, 't is lijk een stokerij. Hij heeft al mijn geld verdronken: 't kan duizenden zijn... Als schadeloosstelling zult ge mij den prijs betalen van zestien vaten genever en twee brouwtien kriekenbier. Ik doe het voor niet minder.

JAN: Zoudt ge nu niet doodvallen?

SLYPER: Eerst betalen!